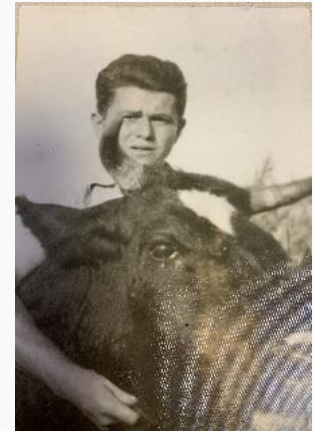

"המעט שאנו, החיים, יכולים לגמול לחברינו המתים -
הוא הזיכרון ההולך אחריהם ואיתנו"
יצחק רבין

גרשון חיים צבי טלפוס

6.1928 – 10.7.1948

סיון תרפ"ח - ג' תמוז תש"ח

נחקר בידי: פזית פרייליכמן

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

על אודות

ארגון המתנדבים 'לתת פנים לנופלים' עוסק בהנצחה של חללי מערכות ישראל ונפגעי פעולות איבה, שנפלו טרם קום המדינה ובמלחמת השחרור.

מתנדבי הארגון עוסקים בקידום תוכניות ופעולות הנצחה שונות. את עיקר תשומת הלב מפנים המתנדבים להשלמת פרטי חייהם של חיילים עלומים, שעל מצבותיהם חסר מידע ושבאתר יזכור של משרד הביטחון חסרות תמונותיהם ואין מידע על קורותיהם.

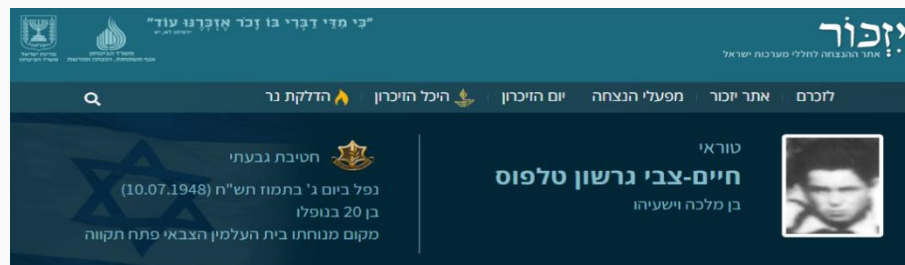
רובם של אותם חיילים עלומים הם ילידי אירופה, נצר אחרון למשפחתם, שרידי וניצולי שואה, או חיילים בודדים מארצות ערב. לחלקם אין קבר או מצבה שאפשר לפקוד וסיפור חייהם הוא היחיד שמנציח זכרם.

לצורך השלמת סיפור חייהם החסר, נוברים החוקרים בארכיונים, בארץ ובחו"ל, מנסים לאתר בני משפחה וחברים ולדלות כל קצה חוט ומידע שיכול להוביל להשלמת סיפור חייהם החסר ובעיקר תמונת פניהם.

המסמך הזה הוא סך המסמכים שנמצאו על אודות החייל ואפשרו למעשה את השלמת סיפור חייו ומותו.

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֵנוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

סיפור חייו

בן מלכה וישעיהו, נולד בשנת תרפ"ח (יוני 1928) בעיר חוטין, בסרביה, רומניה. בהיותו בן שנתיים נפטרה אמו וגרשון נשלח עם שתי אחיותיו הבוגרות ממנו לבית הסבים; כשנשא האב אישה חדשה הוחזרו הילדים הביתה. במלאות לגרשון ארבע שנים החל את לימודיו ב"חדר" עד שמלאו לו שש שנים ואז התחיל ללמוד בבית-הספר היסודי "קרז'וק", במשך שנות לימודיו גילה כשרונות ואינטליגנציה רבים, ועם זאת היה חברותי ואהוד על חבריו. היו לו גם כשרונות בתחום העבודות בעץ ונחושת.

בשנת 1941 הגיעו הגרמנים לבסרביה וגרשון ובני משפחתו גורשו למחנה ריכוז בטרנסניסטריה. הנער היתום הגיע במסגרת "עליית- הנוער" לארץ-ישראל בחודש יולי 1944 וצורף לחברת-הנוער בקיבוץ מעלה החמישה. במסגרת זו שהה בקיבוץ שנתיים ימים, וכשמלאו לו 18 שנים החליט להישאר בקיבוץ. מקום עבודתו היה ברפת.

במלחמת העצמאות שירת בחיל השריון ובחטיבת "גבעתי". לקראת חידוש הקרבות הקרובות בתום ההפוגה הראשונה תוכנן מבצע "אנ-פאר" במגמה לפרוץ את הדרך לנגב. אולם המצרים הפרו את ההפוגה והקדימו ותקפו בליל 7-8 ביולי 1948, תפסו מספר משלטים ושיבשו תוכנית זו. במסגרת המבצע תקפו כוחותינו בלילה שלאחר-מכן 8-9 ביולי, וכוחות "גבעתי" כבשו את משלט עיבדיס, צפונית-מזרחית לנגבה. בימים הבאים ערכו המצרים התקפות כבדות חוזרות ונשנות על המשלט ולוחמי "גבעתי", בהגנה עיקשת, הדפו את ההתקפות. בקרבות אלה נפל, ביום ג' בתמוז תש"ח (10.7.1948), והובא למנוחת-עולמים בבית-הקברות הצבאי בפתח תקווה. השאיר אחות - שיינדל.

זכרו הונצח על גבי אנדרטת "גבעתי" במשטרת יואב.

חסר:
תאריך מדוייק של הולדתו
ופירוט נוסף של קורות חייו
תמונתו מטושטשת.

העיר חוטיין – מקום מגורי המשפחה

מקור:

אתר בית התפוצות

אתר ההיסטוריה של יהודי אוקראינה

עיר בדרום אוקראינה, עד מלחמת העולם השנייה בחבל בסאראביה, רומניה. הישוב היהודי החל בה במחצית המאה ה-18. אחרי סיפוח העיר לרוסיה גדלה האוכלוסיה היהודית ובסוף המאה ה-19 מנתה כ- 9,230 נפש שהיו כמחצית ממספר התושבים. אחרי פרוץ מלחמת העולם השנייה הגיעו לחוטיין פליטים יהודים מהאזורים הכבושים בידי הגרמנים. אחרי סיפוח האזור לברית המועצות לברית-המועצות (1940) ישבו בחוטיין 15,000 יהודים, ביניהם מתיישבים חדשים מרוסיה. ביולי 1940 נכנסו הגרמנים לעיר ולאחר שרצחו שם כ- 2000 איש. ב-1 באוגוסט נלקחו היהודים לכפר בארנובה ממזרח לעיר; אחדים מהם נקברו חיים בידי חיילים רומנים, האחרים הובלו למחנה ריכוז בסקיריאני.

3,800 היהודים שנשארו בעיר הוצעדו לאטאקי; רבים ניספו במגפה שפרצה שם. הנותרים הוחזרו לסקיריאני ונפלו קרבן למגיפות חדשות. אלה שנשארו בחיים נשלחו לטראנסניסטריה.

ב-1945, אחרי המלחמה, שרדו בחוטיין 500 יהודים בלבד.

"כִּי מֵדִי דְבָרֵי בּוֹ זָכַר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

רשימת שמות מ 29/1/1944 של יתומים יהודיים
 השוהים במקומות שונים בטרנסניסטריה ואמורים
 לשוב לרומניה מקור:

אתר יד ושם

גרשון צבי גורש עם בני משפחתו למחנה
 טרנסניסטריה, הוריו ואחיו הצעיר נפטרו שם והוא
 ניצל כיוון שנכלל ברשימת היתומים של עליית
 הנוער שחולצו בידי ועדת ההצלה של יהדות
 רומניה.

Nr. ord.	Numele și pronumele orfanului		Sex	Numele părinților	Localitatea de naștere		Scara de țară	Observații
	Prenume	Nume			naștere	unde a fost evidențiat		
22.	Rosner	Paula	12 fem.	Nathan și Sara	Vienna	Cernăuți		
23.	Sonnenthal	Lucie	17 fem.	Carl și Sabina	Rădăuți			
24.	Sonnenthal	Josefine	14 fem.	Carl și Sabina	Rădăuți			
25.	Stein	Chawa	13 fem.	Bercu și Sure	Lipcani	Hotin		
26.	Schachner	Clara	15 fem.	Isac și Helene	Siret			
27.	Schwammental	Perl	15 fem.	Sulim și Sure	Vijnița			
28.	Schwammental	Ruchel	13 fem.	Sulim și Sure	Vijnița			
29.	Schwarz	Racheta	11 fem.	Itic și Hilda	Siret	Mihaileni		
30.	Telfus	Hersch	14 marc.	Schaie și Ruchel	Hotin			
31.	Tennenhaus	Lotti	15 fem.	Mendel și Fani	Rădăuți			
32.	Usher	Bonno	13 marc.	Mendel și Bassja	Rădăuți			
33.	Weiser	Esther	15 fem.	Leizer și Pessie	Hotin			
34.	Wolf	Chaim	14 marc.	Bert și Rifca	Rădăuți			
35.	Wurmbrand	Mina	13 fem.	Leon și Gusta	Rădăuți	Cernăuți		
36.	Zwiebel	Emil-Mendel	14 marc.	Emanuel și Golde	Vijnița	Storojinet		

Acest tabel cuprinde un total de 36 (treizeci șase) orfani.
 Djuris, 29 Ianuarie 1944.
 Șeful Coloniei,
 Membrii comitetului,
 Șeful Serviciului Medical

vor fi în
 Către Șeful Serviciului Medical
 Șeful Serviciului Medical
 Șeful Serviciului Medical

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

רשימת עולים באניה קזבק מיום 17/7/1944

מקור: ארכיון המדינה

קת העליה של הסוכנות היהודית לא"י
לשכת העליה חיפה

רשימת עולים שבאו לא"י ר.ל. 188.

היום 17.7.44 האניה עתלית - תלפיה, החברה

הערת	המספחה	השם	גיל	סוג	מס' הרשיון	הקריובים בא"י וכתבתם
	תכס	בידלה	23	ג	רומניה	ב-ק אנוזה
	"	רלה	64	"	"	"
	טאור	ניטל	50	ג	רומניה	רומניה הרצליה, טאו בוד
	טהירר	הכריך	21	ג	רומניה	רומניה לשדה נתום
	טוקיר	ברוכה	22	ג	רומניה	רומניה קב' אוטה
	סידלכאום (מנדלכאום)	הוצליה	17	ב-3	רומניה	רומניה מקוה-ישראל
	"	יוסף דוד	41	ג	הונגריה	הונגריה ירושלים, טוסקוביץ
	"	רועה	37	"	"	"
	"	סטל	6	"	"	"
	טיילר	ארון	16	ב-3	רומניה	"
	"	הרש	13	"	"	"
	סלמבון	פרקו	23	ג	רומניה	רומניה קב' עברון, נהריה
	"	סטרוול	20	"	"	"
	סלפוס	הרש	16	ב-3	רומניה	"
	סנכאום	סלומון	26	ג	פולניה	פולניה לכפר-עצרון
	טטר	לורנס	21	ג	הונגריה	הונגריה לנג-טמואל
	יוספוב	סנפרד	22	ג	רומניה	רומניה לשדה נתום
	יוטרו	מוטל	32	ג	רומניה	רומניה ת"א נתלת בניסין 29 ד. יוספוב
	יורב	סנדי	17	ב-3	רומניה	"
	"	אליה	30	ג	רומניה	רומניה קב' ניצנים
	"	ד'נטה	27	"	"	"
	יוסט	ישראל	43	ג	פולניה	פולניה ירושלים, רב קמתי
	יופטר	תייה	16	ב-3	רומניה	"
	יורמן	עמנואל	30	ג	רומניה	רומניה לשדה נתום
	יעקובון	יוהנה	48	ג	רומניה	רומניה "הבימה" ת"א י. לנדאו
	ויקלס	קרול	38	ג	רומניה	רומניה ירושלים, רת" יואל 3 ק. קסנר
	יקר	אדלה	16	ב-3	רומניה	"
	כהן	תיה	18	ג	רומניה	"
	כהן	מרטה	21	ג	רומניה	רומניה לתניתא
	כהן	פני	17	ג	רומניה	"
	כהן (ויסלר)	סוני	15	ב-3	רומניה	רומניה מקוה ישראל
	כהן	יוסין	17	ג	רומניה	רומניה עפולה מילר קופל
	כהנא (קורנר)	טואיס	23	ג	רומניה	רומניה ב-ע ת"א
	כץ	בסי	18	ב-3	רומניה	"
	כץ	אדי	17	ב-3	רומניה	"
	כץ	אידודר	17	ב-3	רומניה	"
	כץ (זמנריין)	סרול	18	ב-3	רומניה	"
	לאופר	מאיר	13	ב-3	רומניה	"
	לאופר	ברטה	18	ב-3	רומניה	"
	לוי	סרסין	20	ג	רומניה	רומניה תניתא
	לופלר	לוקרציה	20	ג	רומניה	רומניה לקב' מענן
	ליבוניץ	חיים	19	ג	רומניה	רומניה לשדה נתום
	ליבוניץ	ינקו	60	ג	רומניה	רומניה ת"א רת"רענן 32 א. ליבוניץ
	ליבוניץ	רזלה	58	"	"	"
	ליבוניץ	דנטו	63	ג	רומניה	רומניה ת"א לילנבלום 40 ת"א

הקזבק היתה ספינת מטען טורקית שהוסבה לנשיאת מעפילים ובעקבות החלטה סודית של ממשלת בריטניה כי הכניסה לארץ תאושר לכל יהודי שיגיע מטורקיה, הושגה הסכמה מהשלטון הרומני ובחודש מאי 1944 ניתן אישור לארבע ספינות ומתוכן האניה קזבק לצאת מרומניה תחת דגל זר לכיוון טורקיה. הוסכם שהאניות יישאו יתומים מטרנסניסטריה וממקומות נוספים. הספינה יצאה לדרך ביום 6 ביולי ולאחר יומיים הגיעה לחופי טורקיה כשעל סיפונה 750 איש שהמשיכו משם בדרך היבשה לארץ ישראל.

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

חברת הנוער בבן שמן
מקור: הגברת מלי ברין- אחייניתו של גרשון

גרשון בן ה-16 נקלט בחברת הנוער בבן שמן שבשנים
אלו שימש

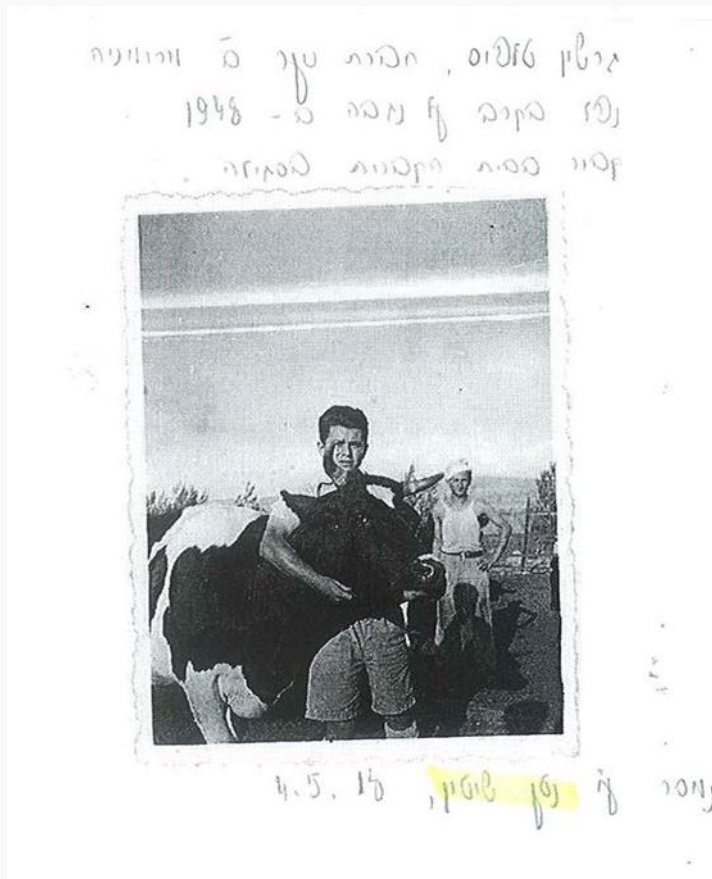

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

קיבוץ מעלה החמישה

מקור: גברת מלי ברין וארכיון קיבוץ מעלה החמישה

מבן שמן עבר גרשון לקיבוץ מעלה החמישה שם
עבד ברפת

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

גרשון עם חבריו לפלוגה בעת שהותם בקיבוץ
גל און ב 25/12/1947

מקור: הגברת מלי ברין

גרשון התגייס לחיל השריון ושירת גם בחטיבת
גבעתי

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

גרשון מונצח על האנדרטה לנופלי קרב עיבדים בשדות קיבוץ נגבה

מקור: הגברת מלי ברין

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֵנוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

קברו של גרשון טלפוס

מקור:

BILLIONGRAVES

גרשון מונצח על האנדרטה לחללי גדוד 52
מחטיבת גבעתי בצומת גבעתי

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)